

Trollhättans Stad

Granskning av bokslut 2019-12-31

Innehåll

1. Inledning	3
2. Måluppföljning och bedömning av god ekonomisk hushållning	4
2.1 God ekonomisk hushållning.....	4
2.2 Finansiella mål	5
2.3 Avstämning av balanskravet	6
2.4 Bedömning av måluppfyllelsen	7
3. Kommentar till resultaträkningen	8
3.1. Analys resultaträkning	8
4. Kommentar till balansräkning.....	9
4.1. Materiella anläggningstillgångar	9
4.1.1. Komponentredovisning	9
4.1.2. Anläggningsregister	9
4.1.3. Rekommendation	9
4.2. Exploateringsområden	9
4.3. Avsättningar	10
4.3.1. Pensioner	10
4.3.2. Övriga avsättningar	10
4.3.3. Rekommendation	11
5. Utökad granskning	12
5.1. Transaktionsanalys löner	12
6. Koncernen	13

1. Inledning

Vi har granskat kommunens årsredovisnings resultat- och balansräkningar med nothänvisningar, kassaflödesanalyser, driftsredovisning och investeringsredovisning.

Revisionen har utförts enligt god revisionsred i kommunal verksamhet.

Vår bedömning är att granskat material i allt väsentligt överensstämmer med lagen om kommunal redovisning. Kommunen har från 2019-01-01 börjat tillämpa Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LBKR), vilken ersätter tidigare Lag (1997:614) om kommunal redovisning (KRL). I årsredovisningen framgår i avsnittet Redovisningsprinciper vilka anpassningar av redovisningen som gjorts med hänsyn till LBKR och dess påverkan på bokslutet. En del av rekommendationerna från Rådet för Kommunal Redovisning, RKR är möjliga att avvakta med att implementera från och med 2020-01-01. Det framgår av Redovisningsprinciperna i årsredovisningen och i denna rapport att kommunen gör ett antal avsteg från Rådet för kommunal redovisning (RKR) rekommendationer. Beaktat detta är ändå vår bedömning att kommunen i allt väsentligt upprättat bokslut och årsredovisning enligt god redovisningsred.

Efter utförd revision avseende räkenskapsåret 2019 lämnas härmed följande bokslutsrapport där de väsentligaste iakttagelserna för en bedömning av kommunens bokslut år 2019 kommenteras. I denna rapport sammanfattas våra väsentligaste iakttagelser från granskningen i avvikelseform. Syftet med rapporten är att uppmärksamma förhållanden som bör åtgärdas samt att ge förslag till förbättringar. Baserat på de revisionsåtgärder som genomförts har inget framkommit som tyder på att det skulle föreligga väsentliga brister i kommunens interna kontroll. Observera att vår granskning av den interna kontrollen inte omfattat en fullständig genomgång i syfte att kartlägga alla tänkbara brister.

Rapporten har lästs av personalen på ekonomienheten.

Granskningen har gjorts med utgångspunkt från det utkast till årsredovisning som erhållits den 11 mars 2020. I årsredovisningen redovisas ett resultat på 36 mnkr och ett eget kapital om 2 022 mnkr för kommunen. Motsvarande siffror för koncernen är 110 mnkr och 2 620 mnkr.

2. Måluppföljning och bedömning av god ekonomisk hushållning

2.1 God ekonomisk hushållning

Från och med 2006 gäller för samtliga kommuner att:

- Kommunfullmäktige ska fastställa mål för god ekonomisk hushållning
- Uppföljning av dessa mål ska göras i delårsrapport och årsredovisning
- Kommunens revisorer ska granska och bedöma måluppfyllelsen

Syftet med dessa krav är att politikerna med hjälp av målstyrning och måluppföljning ska styra kommunen mot ändamålsenlighet och effektivitet.

Mål för god ekonomisk hushållning omfattar både finansiella mål och verksamhetsmål. Det är endast av fullmäktige fastställda mål inom ramen för god ekonomisk hushållning som är obligatoriska att utvärdera och bedöma i delårsrapport och årsbokslut. Från och med 2019 ska mål utvärderas även för kommunens bolag med återkoppling till fullmäktige. Det är kommunstyrelsen som i förvaltningsberättelsen ska utvärdera uppfyllelsen av de mål som kommunfullmäktige fastställt. Därefter ska revisorerna på basis av kommunstyrelsens utvärdering samt sin egen granskning av delårsrapport och årsredovisning bedöma uppfyllelsen av de mål som kommunfullmäktige fastställt.

Balanskravet, det vill säga kravet på balans mellan intäkter och kostnader, är centralt för god ekonomisk hushållning. Sett över en inte allt för lång tid måste kommuner och regioner ha balans mellan intäkter och kostnader för att nå en god ekonomisk hushållning. Avstämning av balanskravet ska göras i delårsrapport och årsredovisning.

I kommunens mål- och resursplan framgår vilka finansiella och verksamhetsmässiga mål som ska bidra till att god ekonomisk hushållning uppnås. Dessa är de fem finansiella mål samt de 47 prioriterade verksamhetsmål som fullmäktige fastställt. I mål- och resursplanen förs också ett övergripande resonemang om vad god ekonomisk hushållning innebär i Trollhättans Stad; *Trollhättans Stad ska ha en god ekonomisk hushållning i verksamheten samt en stark ekonomi, där inkomster och utgifter ska vara i balans*. Det anges i fem punkter hur detta ska genomföras¹. Dessa punkter följs inte upp och ligger inte till grund för kommunstyrelsens bedömning av god ekonomisk hushållning, utan bedömningen görs

¹ (1) Nettokostnaderna får inte öka snabbare än skatteintäkter och generella statsbidrag. (2) Utrymme för nya verksamheter ska prövas mot befintlig verksamhet inom varje nämnds ansvarsområde. (3) Nettoinvesteringarna ska, efter avdrag för amorteringar på utlämnade lån och försäljningar, finansieras av avskrivningar och resultat. (4) Kommunfullmäktiges prioriterade mål ska följas upp under budgetåret och slutligt avrapporteras i bokslut/verksamhetsredogörelser. (5) De kommunala bolagen och de affärsdrivande verksamheterna skall ha full kostnadstäckning.

utifrån ovan nämnda finansiella och verksamhetsmässiga mål. Vi noterar dock att kommunen inför 2020 tagit en ny definitionen av god ekonomisk hushållning.

Kommunstyrelsen gör i årsredovisningen bedömningen att god ekonomisk hushållning uppnås. Detta mot bakgrund av att fyra av fem finansiella mål bedöms ha uppfyllts samtidigt som 72 procent av de verksamhetsmässiga målen bedöms vara helt uppfyllda.

Eftersom målen för god ekonomisk hushållning inte omfattar bolagen, kan vi konstatera att det i årsredovisningen därmed saknas uppföljning av mål för god ekonomisk hushållning gällande kommunens bolag.

2.2 Finansiella mål

I fullmäktiges budget för 2019 anges fem finansiella mål:

- 1. Kommunstyrelsen ska se till att våra gemensamma resurser används i enlighet med god ekonomisk hushållning och i enlighet med kommunfullmäktiges uppdrag.**
Kommunstyrelsen gör i årsredovisningen bedömningen att målet uppfylls. Kommunens resultat uppgår till +36 miljoner kronor. Målvärdet i budget var 34 miljoner kronor. Av fullmäktiges prioriterade mål bedöms 72 procent vara helt uppfyllda och 26 procent anses delvis uppfyllda. 57 procent av nämnderna bedöms ha en budget i balans. Målvärdet för dessa två indikatorer är i budgeten 100 procent.
- 2. Den kommunala utdebiteringen ska, efter höjning 2015, vara oförändrad under planperioden.**
Kommunstyrelsen gör i årsredovisningen bedömningen att målet är uppfyllt. Utdebiteringen har varit oförändrad.
- 3. Resultatets andel av skatteintäkter och generella statsbidrag ska vara tillräcklig för att långsiktigt finansiera investeringarna.**
Kommunstyrelsen gör i årsredovisningen bedömningen att målet inte är uppfyllt. Detta trots att målvärdet om en skattekvot på 1 procent uppfylls. Skatteintäkter och generella statsbidrag har ökat med 3,3 procent samtidigt som nettokostnadsökningen är 2,1 procent. Skattefinansieringsgraden för investeringar är dock 74 procent och mot bakgrund av det gör kommunstyrelsen bedömningen att målet inte uppnås.
- 4. Den finansiella ställningen ska vara stark.**
Kommunstyrelsen gör i årsredovisningen bedömningen att målet uppnås, trots att den redovisade soliditeten har sjunkit till 52,2 procent. När pensionsskulden räknas in har soliditeten minskat med 2,6 procentenheter till 28,3 procent. Målvärdet för soliditeten är 63 procent i budget 2019. Vidare framgår att ett långsiktigt lån tagits

på 300 miljoner kronor. Målvärdet avseende långfristig upplåning är 0 kronor i budget 2019. Kommunen bedöms trots detta fortsatt ha en stark finansiell ställning.

5. Betalningsberedskapen ska vara god.

Kommunstyrelsen gör i årsredovisningen bedömningen att målet är uppfyllt. Rörelsekapitalet uppgår till +198 miljoner kronor. Målvärdet i budget 2019 är -370 miljoner kronor. Den räntebärande nettolikviditeten uppgår till +471 miljoner kronor. Målvärdet i budget 2019 är -40 miljoner kronor.

I genomgången av de finansiella målen gör styrelsen alltså bedömningen att fyra av fem mål uppfylls.

Vi noterar att för mål ett och för mål fyra gör styrelsen bedömningen att målen har uppfyllts. Detta trots att de målvärden som fullmäktige antagit till respektive mål inte fullt ut har uppnåtts.

2.3 Verksamhetsmässiga mål

I fullmäktiges budget för 2019 anges 47 prioriterade mål fördelade till kommunstyrelsen och nämnderna. Resultatet av de prioriterade målen utgör indikator för bedömning av ett av de finansiella målen. Fullmäktiges målvärde är att 100 procent av de verksamhetsmässiga målen ska uppnås.

De prioriterade målen följs upp i årsredovisningen. Av uppföljningen framgår att 34 av de 47 prioriterade målen bedöms vara uppfyllda (72 procent). 12 av målen bedöms vara delvis uppfyllda (26 procent). Ett av målen bedöms inte vara uppfyllt (2 procent). Det rör målet "Bättre boendemiljö i gruppboende ska ge förutsättningar för en god vård och omsorg", som riktats till omsorgsnämnden.

2.3 Avstämning av balanskravet

Det lagstadgade balanskravet innebär att de löpande intäkterna ska täcka de löpande kostnaderna. Vid avstämning av balanskravet ska realisationsresultat från försäljningar av anläggningstillgångar exkluderas.

Avstämning mot balanskravet:

Mnkr	2019
Årets resultat enligt resultaträkningen	36
Samtliga realisationsvinster	-12
Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	2
Orealiserade vinster i värdepapper	-6
Positivt balansresultat	20

Vid vår granskning har vi konstaterat att det lagstadgade balanskravet är uppfyllt.

2.4 Bedömning av måluppfyllelsen

Vi har översiktligt, enligt kommunallagen 12 kap. 2 §, granskat om resultatet i årsredovisningen är förenligt med fullmäktiges beslut om mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

Kommunstyrelsen gör i årsredovisningen bedömningen att god ekonomisk hushållning uppnås. Detta mot bakgrund av att fyra av fem finansiella mål bedöms ha uppfyllts samtidigt som 72 procent av de verksamhetsmässiga målen bedöms vara helt uppfyllda och 26 procent anses delvis uppnådda. Bedömningen görs alltså i förhållande till en av fullmäktiges definitioner av god ekonomisk hushållning. Kommunen uppfyller balanskravet.

Vi kan konstatera att kommunen inte fullt ut når upp till de målvärden fullmäktige antagit för två av de fem mål som ingår i definitionen. Vi delar styrelsens bedömning att god ekonomisk hushållning har uppnåtts, men menar att måluppfyllelsen är svag.

Mot bakgrund av att det finns två definitioner av god ekonomisk hushållning i mål- och resursplanen bör kommunstyrelsen enligt vår mening verka för att definitionen tydliggörs. Styrelsen bör också verka för att tydliggöra hur målvärdena ligger till grund för bedömningen av måluppfyllelse.

Kommunen bör därtill utveckla mål för god ekonomisk hushållning som även omfattar kommunens bolag samt följa upp dessa i samband med delårsrapport och årsredovisning.

3. Kommentar till resultaträkningen

3.1. Analys resultaträkning

Resultaträkningen har granskats utifrån vår genomgång av väsentliga rutiner, kontoanalyser, verifikationsgranskning samt jämförelse mot utfall föregående år och budget.

Kommunen redovisar ett resultat för år 2019 om 36 mnkr, vilket är 17 mnkr högre än budget 2019. Resultatet innehåller jämförelsestörande poster på totalt 52 mnkr. Dessa består av realisationsvinster kopplat till försäljning av mark/tomter och värdepapper (12 mnkr), exploateringsresultat (20 mnkr), vinst vid inlösen värdepapper (14 mnkr) och realiserade vinster i värdepapper (6 mnkr). Resultatet exklusive jämförelsestörande poster uppgår till -16 mnkr.

Det redovisade resultatet om 36 kan jämföras med det budgeterade resultatet på 19 mnkr. Skillnaden på 17 mnkr förklaras av att nämndernas samlade resultat uppvisar underskott (-52 mnkr), skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning visar överskott (21 mnkr), bättre utfall finansnetto (28 mnkr), särskilda åtgärder/oförutsett och gemensamma poster (12 mnkr). I övrigt mindre avvikelser (totalt -8 mnkr).

I årsredovisningen under avsnitt "Ekonomisk översikt" återfinns kommunens resultatanalys.

4. Kommentarer till balansräkning

4.1. Materiella anläggningstillgångar

4.1.1. Komponentredovisning

Enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation R4 Materiella anläggningstillgångar ska komponentavskrivning tillämpas. Komponentavskrivning innebär att betydande komponenter i en anläggningstillgång ska redovisas var för sig för att förbrukning och nyttjandeperiod ska kunna beaktas och bedömas för enskilda komponenter. Kommunen tillämpar komponentavskrivning på större anläggningar och fastigheter. Under året har översyn påbörjats av komponentavskrivning för nyinvesteringar i gator och vägar. Komponentindelning kommer därmed att ske framåtriktat för gator och vägar i takt med att dessa byts ut. Kommunen lämnar i årsredovisningen upplysning om ovan avsteg från komponentavskrivning tillika avsteget från rekommendationen.

4.1.2. Anläggningsregister

Vi har i samband med granskning av anläggningstillgångar konstaterat att anläggningsregister överensstämmer med huvudboken i redovisningen. Avstämning kan dock enbart göras per kontogrupp mot restvärdet. Detta har sin bakgrund i att kommunen i det tidigare ekonomisystemet och kodplanen inte hade ackumulerade avskrivningskonton. Detta innebär att till och med år 2018 har kommunen enbart haft gemensamma konton för både anskaffningar och avskrivningar. Från 2018 infördes konton för ackumulerade avskrivningar. Kommunen har för avsikt att i samband med ingående balanser för 2020 korrigera detta så att även redovisningen överensstämmer med totala ackumulerade värden för både anskaffningar och avskrivningar i anläggningsregistret.

Kommunen har i samband med granskningen angett att det finns en hel del anläggningar i reskontran som är fullt avskrivna där man inte vet vad som är i bruk och vad som bör utrangeras.

4.1.3. Rekommendation

Vi rekommenderar kommunen att färdigställa justeringen av ackumulerade konton som överensstämmer med anläggningsregistret.

Vi rekommenderar också att genomgång görs av inventarier och vid behov att utrangering utförs av inventarier som inte finns kvar i bruk.

4.2. Exploateringsområden

Exploateringsområden inklusive tomtlager uppgår till 35 mnkr (23 mnkr) i årsbokslutet. Kommunens bedömning är att inget nedskrivningsbehov föreligger för dessa områden.

Kommunen följer från och med 2018 gällande regler kring exploateringsredovisning. Detta beskrivs i redovisningsprinciperna i årsredovisningen. Tomtmark för industritomter har under året omklassificerats från anläggningstillgång till omsättningstillgång. Jämförelsetal för föregående år har omräknats i årsredovisningen.

Vi har under 2019 följt kommunens hantering i samband med de exploateringsprojekt som pågår. Det som hänt inom exploatering avser främst försäljning av tomter om totalt 28 mnkr och kommunen har redovisat en vinst på 20 mnkr avseende dessa. Investeringar i exploateringsprojekt om totalt 12 mnkr, främst avseende Alingsåker om ca 6 mnkr samt Hälltorp 2 mnkr, ökar posten. Enligt uppgift från kommunen finns det i bokslutet inga ytterligare exploateringsområden som borde intäktsföras. Vår granskning har inte heller identifierat något sådant behov.

4.3. Avsättningar

4.3.1. Pensioner

Kommunen redovisar pensionsförpliktelse i enlighet med den så kallade blandmodellen. Kommunen redovisar 338 mnkr som skuld i balansräkningen och pensioner intjänade före 1998 om 1.026 mnkr som ansvarsförbindelse. Pensionsavsättningen är avstämd mot prognos från Skandia.

I ovan pensionsavsättning finns extra pensionsavsättning hänförlig till åren 2006-2015 om 118 mnkr som gjordes i syfte att inte ytterligare skjuta över kostnaden för pensioner intjänade före 1998 på framtida skattebetalare. Den extra pensionsavsättningen uppgår per 2019-12-31 till ca 102 mnkr samt tillkommande löneskatt (25 mnkr) och har belastat årets resultat med finansiell kostnad, 3 mnkr. Kommunen har för avsikt att ändra denna avsättning så att RKR R10 efterlevs.

4.3.2. Övriga avsättningar

Det finns övriga avsättningar om ca 33 mnkr som främst avser återställande av deponier/soptippar; 6,4 mnkr (6,3 mnkr) varav Torpadeponin utgör störst del om 4,3 mnkr, parkeringsavlösen 15,6 mnkr (15,4 mnkr) samt ansvar för upphävt bygglov 10,8 mnkr (10,6 mnkr).

Parkeringsavlösen avser en avsättning från 1981, ursprunglig avsättning om 5,8 mnkr vilket räknats upp med ränta till årets saldo. Detta avser parkeringsinlösen för 100 parkeringsplatser, Folkets hus och avser att täcka en framtida kostnad om parkeringsplatserna löses när bygge av parkeringshus genomförs. Denna post är oklar huruvida detta kommer att verkställas. Detta bör prövas med hänsyn till att den är snart 40 år gammal och om det finns något åtagande gentemot någon motpart.

Avsättning har gjorts avseende upphävt bygglov hänförligt till pågående ärende med skadeståndsansvar. Ärendet väntas avgöras tidigast under 2020.

4.3.3. Rekommendation

Vi rekommenderar kommunen att fortsatt följa utvecklingen av ovan avsättningar och om aktuellt göra erforderliga justeringar.

5. Utökad granskning

5.1. Transaktionsanalys löner

Transaktionsanalysen omfattar kommunens samtliga lönetransaktioner från januari till och med oktober månad 2019. Ett speciellt dataanalysverktyg används för att sortera ut exempelvis stora bruttobelopp, dubbla transaktioner, stora transaktioner osv. Programmet designas för att hitta, analysera och sortera enskilda eller sammanhängande transaktioner som avviker från vad som bedöms vara normalt.

Avvikelser har sorterats efter:

- ▶ Större enskilda transaktioner överstigande 80 tkr
- ▶ Stora eller avvikande totala bruttolönebelopp under hela perioden
- ▶ Orimliga källskatteavdrag överstigande 50 % eller understigande 23 % av bruttolön
- ▶ Lönearter som förekommer vid enstaka transaktioner
- ▶ Kontroll av avvikande personnummer
- ▶ Dubblerade poster
- ▶ Utbetalad lön

Ett representativt urval görs där granskning genomförs inom varje område mot underlag som anställningsavtal, jämkningsbeslut, lönespecifikationer eller liknande. Inga väsentliga felaktigheter har framkommit av genomförd granskning.

6. Koncernen

Upprättad koncernredovisning har granskats, innehållande samtliga bolag. Vi har tagit del av granskningsrapporter för respektive bolag. Inga väsentliga avvikelser har noterats som påverkat koncernen. Koncernredovisningen bedöms ha upprättats enligt gällande koncerninstruktion.

I övrigt har inga andra väsentliga noteringar framkommit i samband med vår granskning.

Göteborg den 25 mars 2020

Hans Gavin
Auktoriserad revisor och
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Ernst & Young AB

Anna de Blanche
Auktoriserad revisor
Ernst & Young AB

Mikaela Bengtsson
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Ernst & Young AB